



# ČINJENICE O MAĐARSKOJ

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA, BUDIMPEŠTA

Br. 2/2002.

## Zakon o pripadnicima mađarske nacionalnosti koji žive u susjednim državama: interesi i ciljevi

Pri donošenju Zakona LXII. iz 2001.g. o pripadnicima mađarske nacionalnosti koji žive u susjednim državama mađarski je Parlament imao za cilj potporu očuvanju jezičnog i kulturnog identiteta na teritoriju države u kojoj im je prebivalište.

Cilj mađarske Vlade je da Mađari u susjednim državama svoj opstanak zadrže u svojem zavičaju. Prema podacima nedavno provedenih relevantnih ispitivanja javnoga mnijenja, međutim, jedna četvrtina Mađara koji žive u dijaspori razmišlja o preseljenju.

Usvajanje i uspješna provedba zakona mogu povoljno utjecati na uvjete opstanka Mađara u njihovu zavičaju, čime bi volja za preseljenjem bila znatno smanjena. Zakon je u službi očuvanja nacionalnog identiteta Mađara u dijaspori, a uz to potiče uklapanje u politički i društveni sustav država čiji su državljani.

Mađarska, usvajanjem ovoga zakona, namjerava doprinjeti temeljnim europskim vrijednosnim normama, očuvanju i razvitku kulturne raznovrsnosti.

Zakon o povlasticama stupio je na snagu 1.siječnja 2002.g.

### POZADINA ZAKONA

Povijest XX. stoljeća mađarsku je naciju učinila jednom od "najrastrkanijih" naroda u svijetu. Zahvaljujući mirovnim sporazumima kojima su okončana dva svjetska rata, desničarskim i ljevičarskim diktaturama, posljedici revolucije 1956. godine, tri i pol milijuna Mađara u Karpatskoj kotlini dospjelo je u manjinski položaj, odnosno njih milijun i pol u dijasporu. Austro-Ugarska Monarhija

koja je u Prvom svjetskom ratu poražena raspala se, posljedica Mirovnog sporazuma u Trianonu (1920.) bila je da je tisućgodišnja povijesna Mađarska izgubila dvije trećine prijašnjih svojih teritorija, pri čemu je jedna trećina stanovništva - ostajući u zavičaju - dospjela pod vlast susjednih država i postala nacionalna manjina.

Za Republiku Mađarsku je iznimno bitna zaštita svih nacionalnih manjina. Imajući u vidu zemljovidni položaj,

tijekom burne povijesti Mađarska je stekla značajna iskustva glede skrbi o problemima manjina, bilo da su one živjele unutar ili izvan njezinih granica.

Ove su zajednice u mađarskoj povijesti oduvijek imale naglašenu ulogu, te su kulturno, civilizacijski i gospodarski jednako doprinosile napretku zemlje. Očuvanje te kulturne raznovrsnosti za mađarsko je društvo bilo oduvijek značajno. Mađarska je tijekom svoje tisućgodišnje povijesti bila zemlja primateljica u kojoj su doseljenici iz regije pronašli svoj novi dom.

U Mađarskoj je 1993.g. usvojen zakon o manjinama u kojemu su opisana suvremena i napredna načela, kojim je omogućeno stvaranja manjinskih samouprava unutar države, uspostavljanje kulturnih autonomija, usvojen je državotvorni karakter manjina i slobodan izbor njihove samosvojnosti. Smatra se prirodnim da manjine koje obitavaju na njezinom teritoriju dobivaju potporu od svoje matične države.

Zakon, koji je Parlament s velikom većinom glasova usvojio 2001.g., shodno tome, mađarskoj dijaspori pruža potporu koja je u skladu s međunarodnim normama i europskom praksom.

Mađarska, kao što je više puta naglašeno, ne želi preuzeti na sebe odgovornost glede zaštite manjina, koja pripada državi čiji su oni državljani.

Novi zakon raspolaže efektom

stabilizacije u smislu doprinosu očuvanju samosvojnosti te opstojnosti manjina koje žive izvan granica, u njihovu opstanku u rodnom razvičaju radi uhitrenja značajnog migracijskog vala.

## KONSULTACIJE O ZAKONU

Pripremanje zakona odvijalo se uz najpotpuniju domaću i međunarodnu transparentnost. Mađarska je Vlada prije usvajanja zakona u Parlamentu kontinuirano i redovito izvješćivala dotaknute države o koncepciji, sadržaju i ciljevima nacrtu zakona i uzimala u obzir njihova stajališta. Tako je na primjer potpora gospodarskim društvima upravo na osnovu primjedbe rumunjske strane izuzeta iz odredaba zakona. Mađarska Vlada vodi redovite konsultacije o primjeni zakona te zajednički razmatra zaključke i iskustva sa zainteresiranim zemljama. Zahvaljujući tome stupanje na snagu zakona odvijalo se bez zastoja i ostvareno je u dogovoru sa zainteresiranim susjednim državama. Osobito je bitno što je suglasnost zemlje, u kojoj živi najbrojnija mađarska zajednica, Rumunjske, registrirana posebnom deklaracijom dvojice premijera. U njoj su određeni važniji elementi provedbe zakona, na primjer uvjeti djelovanja ureda za informacije, aspekti jednakoga tretmana rumunjskih zaposlenika odnosno ograničenja vezano uz izdavanje iskaznica članova obitelji u Rumunjskoj. Također je bitno da mađarska Vlada i sa Slovačkom vodi redovite konsultacije o detaljima primjene zakona.

## NAJBITNIJI ELEMENTI ZAKONA

Valjanost zakona na području Mađarske odnosi se na osobu čije je prebivalište u Republici Hrvatskoj, Saveznoj Republici Jugoslaviji, Rumunjskoj, Republici Sloveniji, Republici Slovačkoj ili Ukrajini, koja osoba ne raspolaže mađarskim državljanstvom, sebe drži za pripadnika mađarske nacionalnosti, koja svoje mađarsko državljanstvo nije izgubila dragovoljnim odricanjem, te ne raspolaže dozvolom koja je ovlašćuje na stalan boravak u Mađarskoj.

Osobama na koje se ovaj zakon odnosi u oblasti kulture u Mađarskoj pripadaju jednaka prava koja imaju mađarski državljani.

Istim osobama u Mađarskoj pripadaju povlaštena putovanja i popusti u javnom, lokalnom i međugradskom prometu.

Mađarska mladež koja živi u susjednim državama u Republici Mađarskoj - prema godišnje određenome okvirnom broju - može sudjelovati u sveučilišnom, visokoškolskom obrazovanju.

Prosvjetni djelatnici, pripadnici mađarske nacionalnosti koji u susjednoj državi predaju na mađarskom nastavnom jeziku ostvaruju pravo sudjelovanja na redovitim stručnim usavršavanjima u Mađarskoj.

Odgojno-obrazovnu potporu može iskoristiti roditelj u čijem se kućanstvu odgaja najmanje dva malodobna djeteta, a koja pohađaju odgojnu ili obrazovnu ustanovu u kojoj se odgoj ili nastava vrši na mađarskom jeziku.

Osoba na koju se odnosi ovaj zakon, na području Republike Mađarske i dalje može biti zaposlena temeljem dozvole, međutim dozvola se može izdati na rok od tri mjeseca u kalendarskoj godini, bez ispitivanja stanja na tržištu radne snage.

Republika Mađarska podupire lokalne civilne organizacije koje potpomažu ciljeve mađarskih nacionalnih zajednica koje žive u susjednim državama.

Na uporabu povlastica i potpore ovlašćuje "Mađarska iskaznica" odnosno "Mađarska iskaznica za članove obitelji".

## IZNIMKA

Tijekom rasprave o nacrtu zakona u Parlamentu mađarska je Vlada glede teritorijalnog važenja zakona izuzela Austriju, budući bi se povlastice odnosile samo na mađarsku manjinu koja živi u Burgenlandu (Gradišću) u kojemu se nalazi oko 10 posto sveukupnog broja Mađara koji žive u Austriji.

Jedan dio austrijskih Mađara od ostatka koji čini 90 posto, emigranati su koji nisu izgubili mađarsko državljanstvo, pri čemu kao mađarski državljani nisu ovlašćeni za korištenje povlastica koje su zajamčene ovim zakonom. Drugi dio ih se dragovoljno, svojom voljom odrekao mađarskog

državljanstva te stoga ne mogu biti korisnici povlastica. Znatno broj Mađara preselio se u Austriju iz raznih zemalja u regiji. Uslijed ovog specifičnog položaja ne bi bilo poželjno činiti razlike među raznim skupinama ljudi koji se u Austriji izjašnjavaju kao pripadnici mađarske manjine.

## ZAKON I EUROPSKO PRAVO I PRAVNA PRAKSA ZAŠTITE MANJINA

Zakon je u potpunosti u skladu sa Sporazumom o pridruživanju između Mađarske i Europske unije. Mađarska se pridržava budućih europskih integracijskih obveza, zakon će primjenjivati sukladno ugovoru o priključenju i shodno unijskim odredbama.

Zakon je prilagođen tendencijama europskog zakonodavstva. Putem istih, primjenjivanjem povlaštenog pristupa nekoj od kulturnih zajednica odnosno članovima jezične ili nacionalne manjine koja živi izvan granica matične zemlje, zajamčena je zaštita i skrb o njihovoj samosvojnosti.

Zakon uzima u obzir unijske propise uređene radi podrške identitetu manjina kao i postojeće regionalne i unijske primjere:

U **Grčkoj**, u skladu s odredbom br. 4000/3/10. albanskim državljanima grčkog podrijetla omogućeno je izdavanje "Specijalne osobne iskaznice" koja osobu koja njome raspolaže ovlašćuje na stalan boravak i na zapošljavanje u Grčkoj.

U **Slovačkoj**, temeljem Zakona br.70/1997. o izvandomovinskim Slovacima, osobe slovačke nacionalnosti koje nisu slovački državljani ostvaruju pravo na "Izvandomovinsku slovačku iskaznicu". Iskaznica na području Slovačke - među ostalim - ovlašćuje na ulazak, na zapošljavanje, na uporabu povlastica za slučajeve nostrifikacije i obrazovanja.

U **Bugarskoj**, sukladno Zakonu br.30/2000. o Bugarima koji žive izvan granica Republike Bugarske, "Bugarima koji žive u inozemstvu" izvan granica dostavlja udžbenike, nastavna sredstva, kulturna izdanja i potpomaže njihove organizacije, ako je njihova djelatnost usmjerena prema

očuvanju kulture na bugarskom materinskom jeziku i njegovanju vjerskih tradicija. Osim toga, na području Republike Bugarske, "Bugarima koji žive u inozemstvu" jamči povlastice - na primjer glede obrazovanja, zapošljavanja.

U **Rumunjskoj**, zakon br. 1998/150. pod naslovom "Potpora rumunjskim zajednicama u velikome svijetu" utemeljuje poseban proračunski fond radi financiranja obrazovnih, kulturnih, omladinskih i socijalnih programa namijenjenih potpori rumunjskim zajednicama koje žive na teritoriju drugih država. Potpora koja je zajamčena ovim zakonom odnosi se i na prostor stranih država.

### ZAKON NE RASPOLAŽE IZVAN-TERITORIJALNIM VAŽENJEM

Povlastice koje se zakonom pružaju pripadnicima mađarske nacionalnosti koji žive u susjednim državama na osnovu subjektivna prava jednosmisleno i isključivo su osigurane na teritoriju Republike Mađarske. Zakon o Mađarima koji žive u susjednim

državama na taj način ne raspolaže važenjem izvan njezina teritorija. Tijekom provedbe zakona tijela u Mađarskoj ne vrše nikakvu državno administrativnu djelatnost na području susjednih zemalja. Vlada Mađarske i vlade susjednih država jednako se zalažu da ovaj zakon ne ostvaruje izvan-teritorijalno važenje, stoga se u svezi rezervi, koje bi se na to odnosile, temeljem uzajamne političke volje, mogu pronaći sukladna rješenja.

Primjena zakona u potpunosti je u skladu s pravnim porecima susjednih zemalja, njima suprotne efekte ili posljedice, nema.

### IZVIJEŠĆE VENECIJSKE KOMISIJE VIJEĆA EUROPE

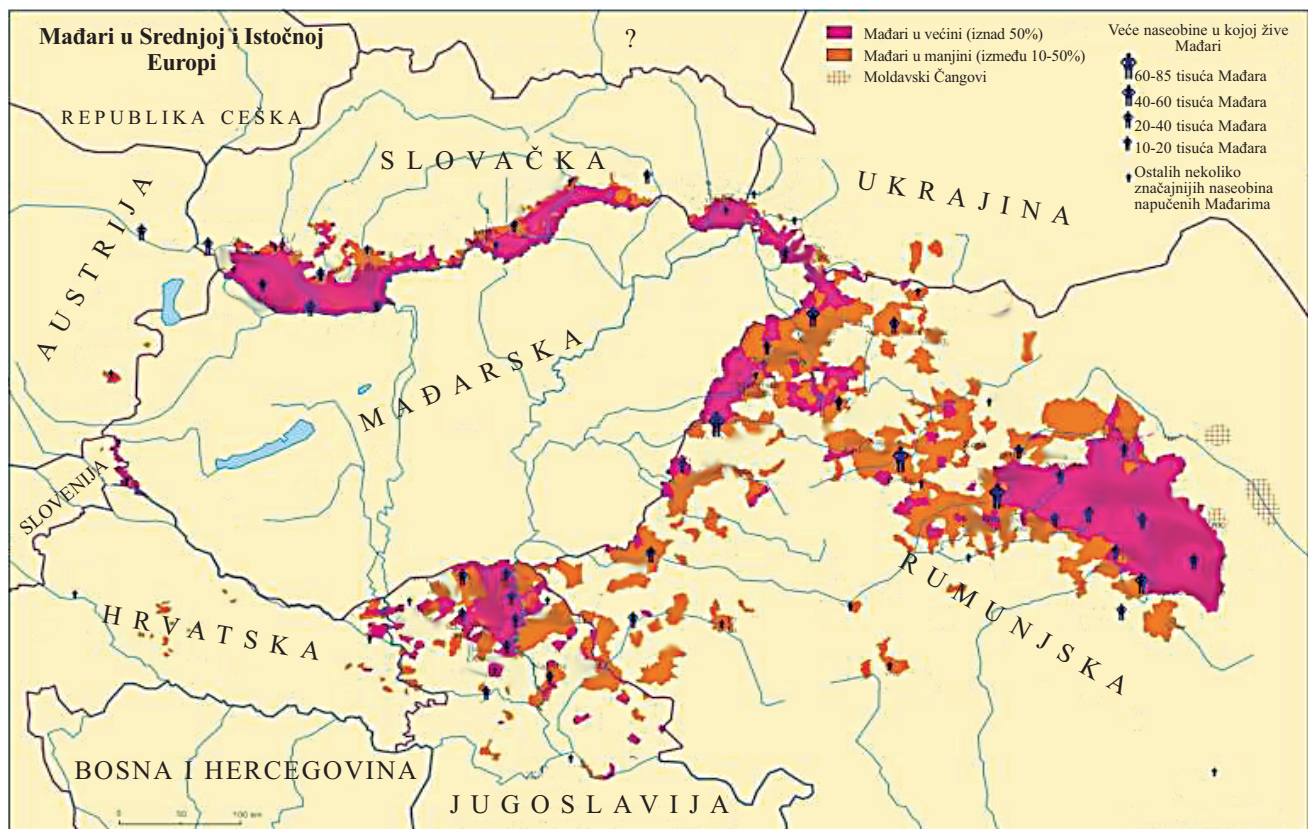
Izviješće Venecijske komisije VE od 19. listopada 2001.g. učvršćuje opravdanost postojanja mađarskoga zakona. "Država može osmisliti pravne akte koji se odnose na strane državljane, ukoliko se njihov efekt ostvaruje unutar njihovih teritorija".

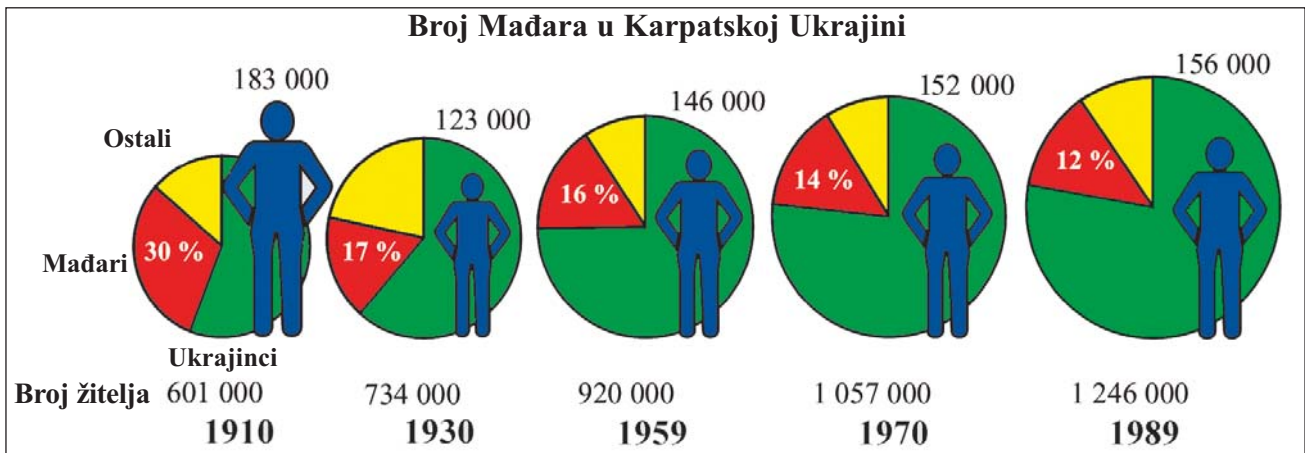
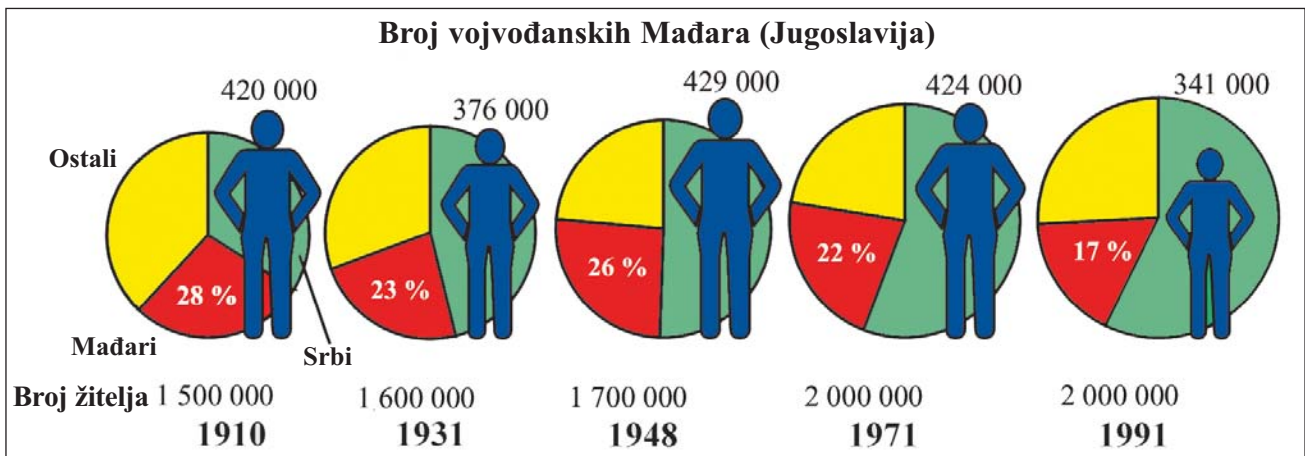
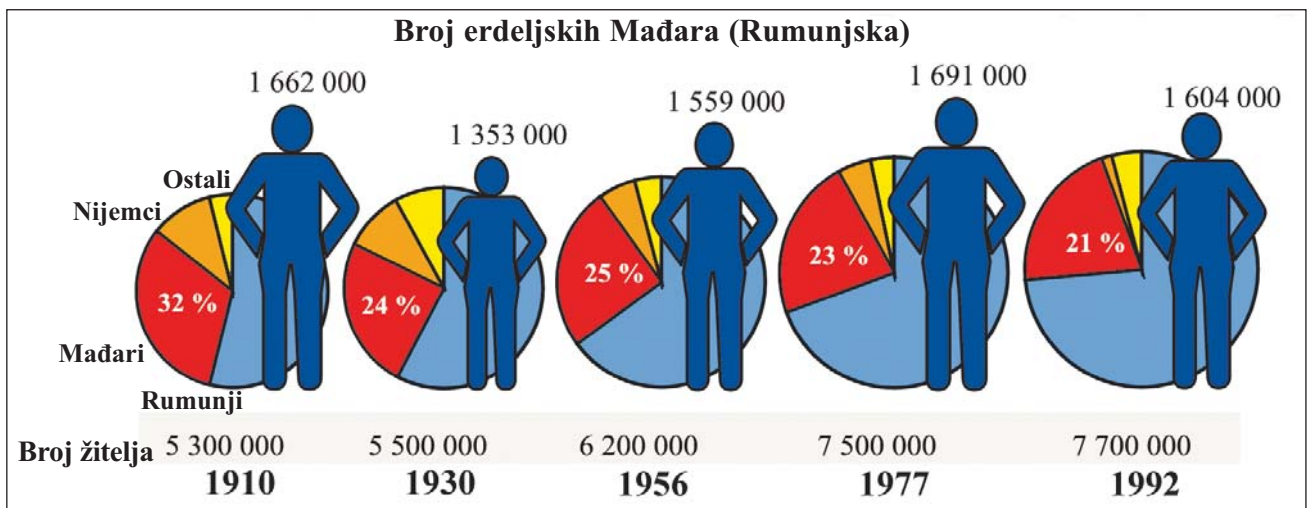
Međunarodno pravna analiza razmotrila je slične pravne propise devet zemalja - od kojih su tri članice EU - i

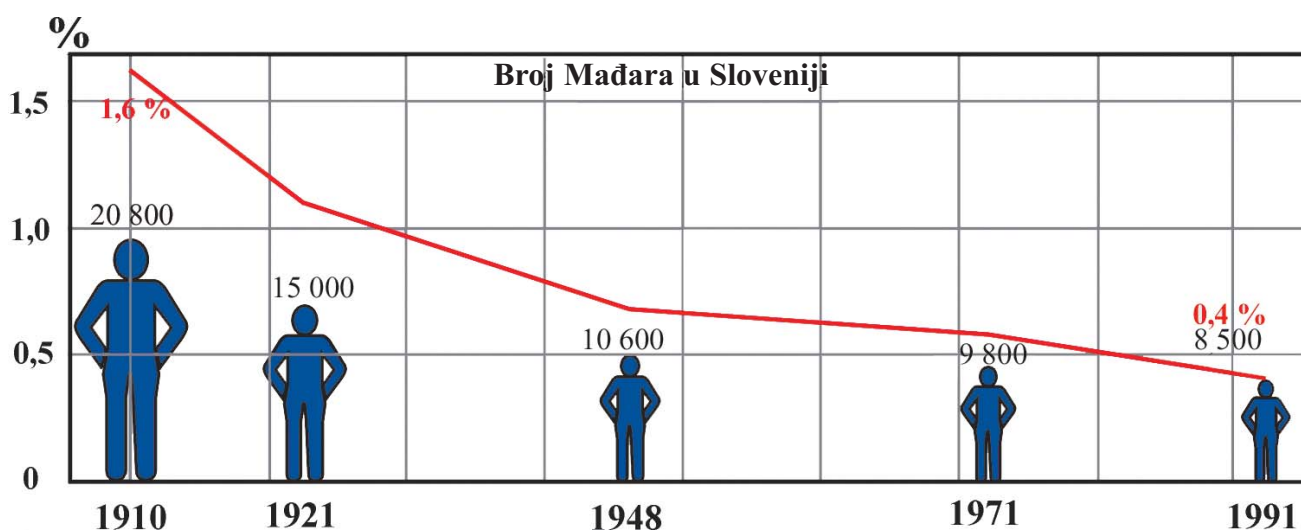
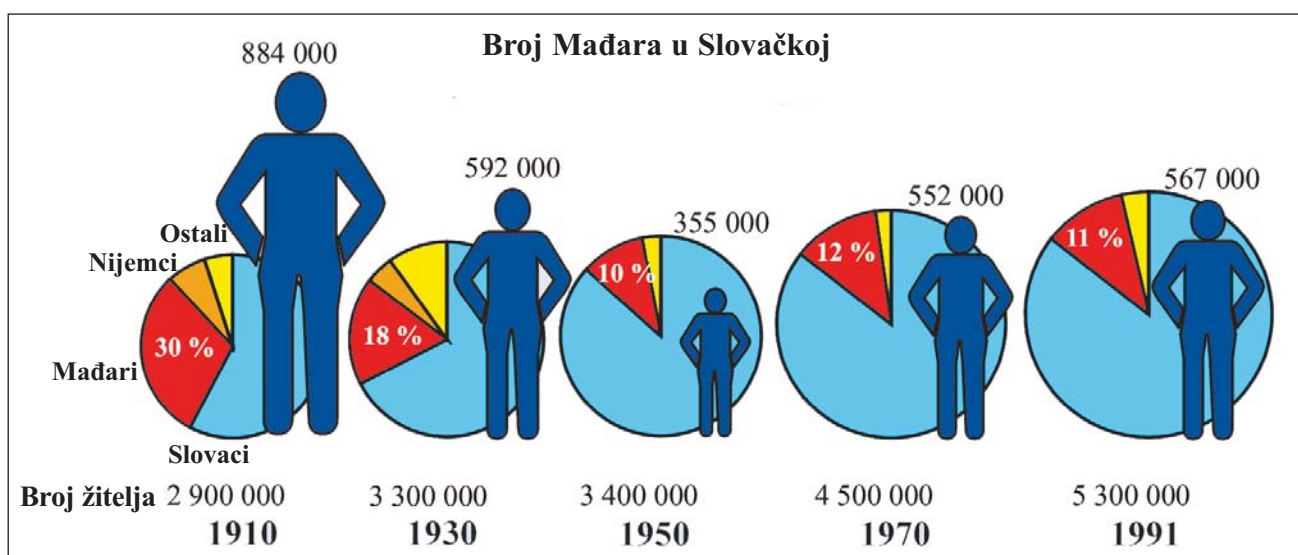
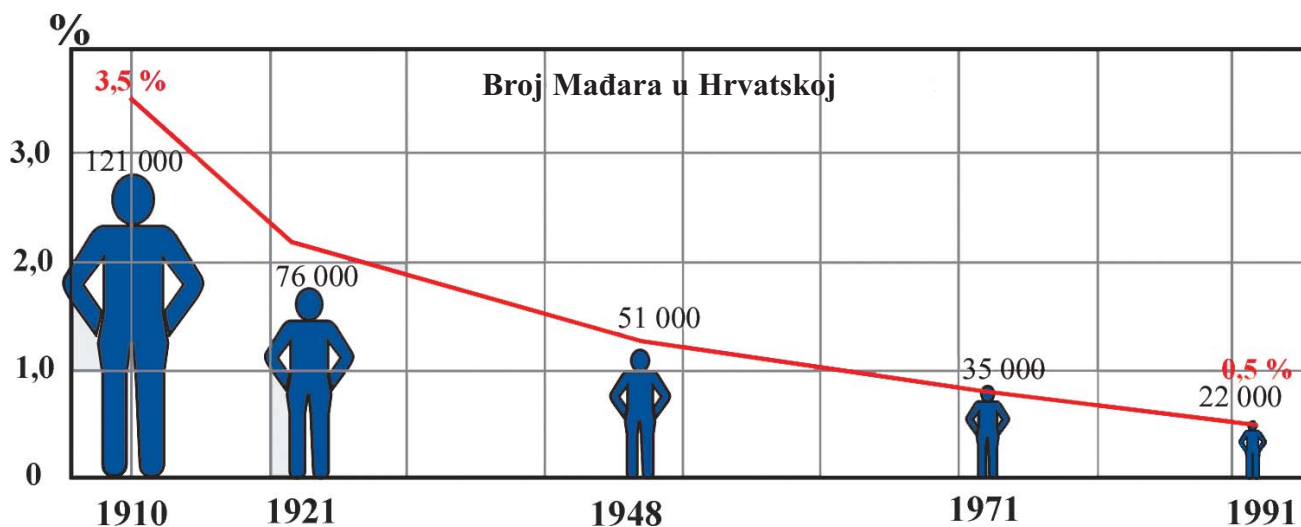
utvrdila je opće zaključke iz zakona Italije, Austrije, Grčke, Rumunjske, Slovačke, Bugarske, Slovenije, Rusije i Mađarske, a koji se odnose na njihove dijelove nacije koja obitavaju u dijaspori. Dokumentom se donosi zaključak: "Vezano za zaštitu manjina, dužna je odgovornost snositi prije svega država prema njihovu prebivalištu. Komisija istodobno priznaje da matične države također imaju ulogu u zaštiti i očuvanju njihovih manjina, u cilju povezivanja u čijoj su službi jezik i kultura. Europa se razvijala kao jedinstvo raznovrsnih kultura isprepletenih jezičnim i kulturnim tradicijama; raznovrsnost kultura čini bogatstvo a prihvaćanje takvog bogatstva je pretpostavka mira i stabilnosti u Europi."

Mađarska tijekom primjene Zakona XLII. o pripadnicima mađarske nacionalnosti koje žive u susjednim državama ima u vidu i dobronamjerno prati preporuke koje je u svojem izvješću od 19. listopada 2001.g. sastavila Venecijska komisija .

*(Potpuni tekst dokumenta nalazi se na web stranici Ministarstva vanjskih poslova Republike Mađarske [www.kum.hu](http://www.kum.hu))*







Dijagrame pripremio temeljem službenih podataka popisa pučanstva: Dr László Sebők istraživač mađarstva, suradnik Instituta Teleki.

**ZAKON LXII. iz 2001. god.**  
**O PRIPADNICIMA MAĐARSKE NACIONALNOSTI**  
**KOJI ŽIVE U SUSJEDNIM DRŽAVAMA \***

\* zakon izglasan na zasjedanju Parlamenta dana 19. lipnja 2001.

Parlament Republike Mađarske

- sukladno odredbi članka 6. stavka 3. Ustava Republike Mađarske, radi ostvarivanja odgovornosti prema mađarskoj dijaspori, a s ciljem njegovanja i unapređivanja njihovih svestranih odnosa sa Mađarskom,
  - posvećujući pozornost europskim integracijskim nastojanjima Republike Mađarske, a imajući u vidu temeljna načela međunarodnih organizacija, a osobito Vijeća Europe i Europske unije, glede poštivanja ljudskih prava i zaštite manjinskih prava,
  - s obzirom na opće prihvaćena pravila međunarodnog prava i međunarodnopravne obveze Republike Mađarske,
  - radi unapređenja bilateralnih i multilateralnih dobrosusjedskih odnosa unutar srednjoeuropskog prostora kao i regionalne suradnje te jačanja stabilizacijske uloge Mađarske,
  - s ciljem jačanja svijesti Mađara u dijaspori u susjednim zemljama o pripadnosti mađarskoj naciji i opstanka u zavičaju te osiguravanja nacionalnog identiteta,
  - na inicijativu i prema prijedlogu Mađarske stalne konferencije kao pogodbenog tijela koje djeluje na očuvanju i jačanju nacionalnog identiteta mađarskih zajednica koje obitavaju u susjednim državama,
  - bez zadiranja u zakonom zajamčene povlastice i potpore ostalih pripadnika mađarske dijaspore u drugim krajevima svijeta
- donosi slijedeći zakon:

**GLAVA I.**  
**OPĆE ODREDBE**

**Važenje zakona**  
**Članak 1.**

- (1) Odredbe ovog zakona odnose se na osobe čije je prebivalište u Republici Hrvatskoj, Saveznoj Republici Jugoslaviji, Rumunjskoj, Republici Sloveniji, Republici Slovačkoj ili Ukrajini, a nisu državljani Republike Mađarske, a sebe smatraju pripadnicima mađarske nacionalnosti, a koje
- a) državljanstvo Republike Mađarske nisu izgubile odricanjem i
  - b) ne posjeduju dozvolu koja im dopušta stalni boravak u Republici Mađarskoj.
- (2) Ovaj se zakon odnosi i na supružnike osoba iz stavka (1) ako žive zajedno, kao i na maloljetnu djecu koju odgajaju u

zajedničkom kućanstvu pa i onda ako oni nisu mađarske nacionalnosti.

(3) Ovaj se zakon odnosi i na suradnju, odnosno na pružanje potpore organizacijama utvrđenim u člancima 13., 17., 18. i 25. ovog zakona.

**Članak 2.**

(1) Osobi nositelju prava iz ovog zakona pripadaju povlastice i potpora na teritoriju Republike Mađarske, odnosno u susjednim državama gdje ima prebivalište i boravak, uz uvjete uređene ovim zakonom, a na temelju iskaznice iz članka 19.

(2) Odredbe ovog zakona treba primjenjivati bez povreda obveza Republike Mađarske preuzetih međunarodnim ugovorima.

(3) Povlastice i potpore koje se mogu zatražiti temeljem ovog zakona ne zadiru u povlastice i moguće potpore koje se prema pozitivnim pravnim propisima i danas pružaju osobama mađarske nacionalnosti koje ne raspolažu mađarskim državljanstvom, a žive u nekom drugom dijelu svijeta.

**Članak 3.**

Republika Mađarska će

- a) radi održavanja kontinuiranih kontakata,
  - b) omogućavanja uporabe povlastica i potpore iz ovog zakona,
  - c) održavanja nesmetanih kulturnih, gospodarskih i obiteljskih veza,
  - d) ostvarivanja slobodnog kretanja osoba i ideja,
- a pri ulasku i boravku na njezinom teritoriju osoba na koje se ovaj zakon odnosi, uzimajući u obzir vlastite međunarodne pravne obveze, u danoj situaciji osigurati najpovoljniji tretman.

**GLAVA II.**  
**POVLASTICE I POTPORE KOJE MOGU**  
**KORISTITI OSOBE NA KOJE SE OVAJ**  
**ZAKON ODNOSI**

**Obrazovanje, kultura, znanost**  
**Članak 4.**

(1) Osobama na koje se ovaj zakon odnosi, na području kulture, na teritoriju Republike Mađarske, pripadaju jednaka prava kao i državljanima Republike Mađarske. Sukladno tomu Republika Mađarska osigurava im osobito

- a) pravo korištenja prosvjetnih ustanova i mogućnost korištenja usluga tih ustanova,
- b) mogućnost pristupa kulturnim dobrima te mogućnost istraživanja,
- c) mogućnost pristupa spomenicima kulture i pripadajućim spisima,
- d) istraživanje arhivske građe sa zaštićenim osobnim podacima u znanstvene svrhe ako je susjedna država, gdje ima prebivalište pripadnik mađarske dijaspe, potpisnica međunarodne Konvencije o zaštiti osobnih podataka.\*

\* O zaštiti pojedinaca nakon elektronske obrade osobnih podataka, Sporazum, Strasbourg, 28. siječnja 1981. VI. Zakon o objavi sporazuma 1998.

(2) Osobe na koje se ovaj zakon odnosi ostvaruju pravo korištenje usluga bilo koje državne javne knjižnice i besplatno im pripadaju slijedeće temeljne usluge:

- a) posjećivanje knjižnica,
- b) korištenje knjižnoga fonda koje odredi knjižnica,
- c) korištenje sredstava za obradu knjižnog fonda,
- d) informacije o knjižnici i o uslugama knjižničkog sustava,
- e) u slučaju učlanjivanja, iznajmljivanje tiskanih knjižničkih dokumenata uz uvjete utvrđene pravilnikom o korištenju usluga knjižnice.

(3) Ostale povlastice koje pripadaju povlaštenim osobama iz ovoga zakona u svezi korištenja usluga državnih muzejskih i prosvjetnih ustanova uređene su posebnim propisima.

### **Članak 5.**

Znanstvenici iz mađarske dijaspe na koje se ovaj zakon odnosi mogu biti dopisni, odnosno redoviti članovi Mađarske akademije znanosti.

### **Odličja, stipendije**

#### **Članak 6.**

(1) Republika Mađarska pruža mogućnost osobama iz ovog zakona da postanu dobitnici državnih odličja Republike Mađarske, odnosno da od nadležnih ministara dobiju počasne titule, nagrade, diplome u znak priznanja za njihove nadasve istaknute i primjerne aktivnosti koje su u službi nacije kao i zbog doprinosa mađarskim i općeljudskim vrijednostima.

(2) Pri utvrđivanju uvjeta za državne stipendije, za osobe iz ovog zakona potrebno je osigurati mogućnost dodjele stipendija.

### **Socijalno osiguranje i zdravstvena zaštita**

#### **Članak 7.**

(1) U okviru pravnog odnosa zapošljavanja, a sukladno odredbama članka 15., osobe iz ovog zakona zaposlene na

području Republike Mađarske - ako međunarodni ugovor ne određuje drukčije - dužne su posebnim propisom utvrđenom tijelu uplatiti odgovarajući doprinos u visini utvrđenih odredbi pravila mađarskog socijalnog i zdravstvenog osiguranja. Na temelju te uplate zaposlenik ostvaruje pravo na posebnim propisima utvrđeni stup zdravstvenog i mirovinskog osiguranja.

(2) Na temelju stavka (1) osobe koje nisu obvezne plaćati doprinos za zdravstveno i mirovinsko osiguranje ali ukoliko se radi o osobama na koje se odnosi ovaj zakon - uz osobno snasjanje troškova - može tražiti podmirivanje troškova zdravstvene usluge koju može koristiti u Mađarskoj - a prije korištenja usluge - podnošenjem zahtjeva neprofitnoj organizaciji osnovane u tu svrhu.

(3) U slučaju pružanja neophodne hitne medicinske zaštite u Mađarskoj osobama iz ovog zakona pripada skrb prema uvjetima utvrđenim odredbama bilateralnih ugovora o socijalnom osiguranju (socijalnoj politici).

### **Povlaštena putovanja**

#### **Članak 8.**

(1) Osobama iz ovog zakona na teritoriju Republike Mađarske pripadaju putnički popusti u sredstvima javnog prijevoza u lokalnom i međugradskom prijevozu kao i prilikom putovanja željeznicom 2. putničkog razreda.

(2) Pravom neograničenog broja besplatnih putovanja raspoložu

- a) djeca do nenavršenih 6 godina života,
- b) osobe poslije navršene 65. godine života.

(3) Popust od 90% u sredstvima javnog prijevoza u lokalnom i međugradskom prometu pripada

- a) osobama na koje se odnosi stavak (1), četiri puta godišnje,
- b) kod kolektivnih putovanja skupina koje čini najmanje deset osoba ovlaštenih ovim zakonom mlađih od 18 godina uz dva punoljetna pratitelja, jednom godišnje.

(4) Podrobna pravila vezana za ostvarivanje povlaštenih putovanja uređena su posebnim propisima.

### **Obrazovanje**

#### **Članak 9.**

(1) Osobe, nositelji prava prema odredbama ovog zakona – sukladno odredbama LXXX. Zakona iz 1993. o visokoškolskoj izobrazbi, koji se odnosi na mađarske državljane, pod uvjetima iz ovoga članka – ostvaruju pravo na visokoškolskim ustanovama Republike Mađarske

- a) u osnovnoj sveučilišnoj, visokoškolskoj izobrazbi,
- b) u dopunskoj osnovnoj izobrazbi,
- c) u parcijalnoj specijalizaciji,
- d) u doktorskoj (PhD) i magistarskoj (DLA) izobrazbi,
- e) u općem, odnosno stručnom usavršavanju,

f) u okvirima akreditiranog školskog sustava u visokoškolskoj stručnoj izobrazbi.

(2) Student redovitih studija uključen u izobrazbu u skladu sa stavkom (1) koje financira država ostvaruje pravo na dobivanje studentske normativne potpore uređene LXXX. Zakonom iz 1993. o visokoškolskoj izobrazbi, na novčana i davanja u naturi, koja čine drugi dio studentskih troškova, odnosno na opću zdravstvenu skrb. Ministar obrazovanja posebnim propisom uređuje pojedinosti ove kao i drugih vrsta potpora.

(3) Godišnje u određenom broju, koji utvrđuje ministar obrazovanja, osobe iz ovog zakona ostvaruju pravo na studij u visokoškolskim ustanovama Republike Mađarske uz financiranje države.

(4) Za naknadu dijela, odnosno cjelokupnih troškova boravka i studija studenata na koje se ovaj zakon odnosi, a čiju izobrazbu ne financira država, može se natjecati kod neprofitnih javnih ustanova utemeljenih u tu svrhu.

### **Dački popusti** **Članak 10.**

(1) Osoba koja uživa pravni status učenika u obrazovnoj ustanovi u susjednoj državi, a sudjeluje u nastavi na mađarskom nastavnom jeziku ili je u statusu studenta bilo koje visokoškolske ustanove, a na nju se odnose odredbe ovoga zakona, ostvaruje pravo na povlastice koje mađarski državljani koriste sa studentskom iskaznicom u okvirima pravnih propisa.

(2) Pravo na korištenje povlastica iz stavka (1) dokazuje se iskaznicom (čl. 19.) koja je namijenjena u tu svhu. Podrobna pravila uporabe iskaznice uređena su posebnim propisom.

### **Usavršavanje mađarskih prosvjetnih djelatnika** **Članak 11.**

(1) Mađarski prosvjetni djelatnici iz susjednih država koji sudjeluju u nastavi na mađarskom nastavnom jeziku u susjednim državama (u daljnjem tekstu: mađarski prosvjetni djelatnik), na koje se odnosi ovaj zakon - godišnje u određenom broju, koji utvrđuje ministar obrazovanja - ostvaruju pravo sudjelovanja na redovitom usavršavanju u Republici Mađarskoj i imaju pravo na povlastice utvrđene u stavku (2).

(2) Osobe iz stavka (1) od mađarske obrazovne ustanove u kojoj se odvija usavršavanje, za trajanja usavršavanja, u dijelu utvrđenim posebnim propisom, imaju pravo podnijeti zahtjev za

- a) naknadu troškova smještaja,
- b) naknadu putnih troškova kao i
- c) naknadu upisnih troškova.

(3) Podrobna pravila usavršavanja mađarskih prosvjetnih djelatnika uređena su posebnim propisom.

### **Članak 12.**

(1) Mađarski prosvjetni djelatnici na koje se ovaj zakon odnosi, kao i predavači na visokoškolskim ustanovama susjednih država (u daljnjem tekstu: mađarski predavači), ostvaruju pravo na posebne povlastice.

(2) Povlastice kojima se mogu služiti mađarski prosvjetni djelatnici i predavači jednake su povlasticama koje prema propisima s iskaznicom za prosvjetne djelatnike mogu koristiti prosvjetni djelatnici mađarskoga državljanstva.

(3) Pravo na korištenje povlastica iz stavka (1) dokazuje se predočenjem "Mađarske iskaznice" namijenjene u tu svhu. Podrobna pravila koja se odnose na uporabu povlastica uređena su posebnim propisom.

### **Akreditirana izobrazba u dijaspori** **Članak 13.**

(1) Republika Mađarska radi očuvanja materinskog jezika, kulture i nacionalnog identiteta Mađara u dijaspori pomaže i tako što podupire utemeljivanje, organiziranje i održavanje akreditiranih mađarskih visokoškolskih odsjeka u susjednim državama.

Financijska sredstva nužna za njihovo ostvarivanje u vidu namjenskih sredstava predviđena su Proračunom Republike Mađarske. O korištenju sredstava namijenjenih potpori odlučuje ministar obrazovanja sukladno odredbama posebnog propisa.

(2) Republika Mađarska podupire osnivanje, djelovanje i unapređivanje visokoškolskih ustanova (odsjeka, struka i sl.) koje se u susjednim državama bave izobrazbom na mađarskom jeziku, a koje u toj državi primaju akreditaciju. Financijska sredstva potrebna za njihovo ostvarivanje mogu se dobiti natječajem od javne neprofitne organizacije utemeljene u tu svrhu.

### **Potpora obrazovanja u zavičaju** **Članak 14.**

(1) Pomoć namijenjenu odgoju i obrazovanju može koristiti roditelj na kojeg se odnosi ovaj zakon, koji u vlastitom kućanstvu odgaja najmanje dvoje malodobne djece, a za svako svoje dijete koje

- a) pohađa odgojnu ili obrazovnu ustanovu adekvatnu životnoj dobi, odnosno u kojoj sudjeluje u odgoju ili obrazovanju na mađarskome jeziku, nadalje
- b) ako odgojno-obrazovna ustanova iz točke a) djeluje na području susjedne države prema prebivalištu roditelja.

(2) Pomoć za nabavku udžbenika i pomoć za nabavku nastavnih sredstava (u daljnjem tekstu: pomoć za nastavna sredstva) može dobiti i roditelj na kojeg se ovaj zakon odnosi, koji o školovanju maloljetnog djeteta iz vlastita kućanstva skrbi u obrazovnoj ustanovi na mađarskom

nastavnom jeziku, a koja djeluje na području susjedne države.

(3) Za pomoć pri nabavci nastavnih sredstava zahtjev se može podnijeti javnoj neprofitnoj organizaciji utemeljenoj u tu svrhu zbog potpore u odgoju i obrazovanju. Pri odlučivanju o zahtjevu neprofitna organizacija zatražit će mišljenje organizacije preporučitelja koja djeluje u susjednoj državi (čl. 20.) uz suglasnost mađarskog ministra obrazovanja da je riječ o odgojnoj ili obrazovnoj ustanovi u kojoj je osiguran odgoj i obrazovanje na mađarskom jeziku.

(4) Osobe iz ovog zakona su radi pružanja potpore za studij u visokoškolskoj obrazovnoj ustanovi u određenoj susjednoj državi ovlaštene sudjelovati u natječaju pri neprofitnoj organizaciji utemeljenoj za tu svrhu.

### **Zapošljavanje**

#### **Članak 15.**

Osobe iz ovog zakona ostvaruju pravo zapošljavanja na području Republike Mađarske temeljem dozvole. U tijeku postupka za izdavanje dozvole odstupaju se od općih pravila koja se odnose na izdavanje dozvole za zapošljavanje strancima u Mađarskoj tako što se dozvola u trajanju do tri mjeseca u jednoj kalendarskoj godini može izdati bez provjere stanja na tržištu radne snage. Poseban pravni propis na isti način omogućuje izdavanje dozvole i na dulje vremensko razdoblje.

#### **Članak 16.**

(1) Za naknadu troškova nastalih radi ostvarivanja propisanih uvjeta za zapošljavanje, posebno onih koji se odnose na troškove postupka za pribavljanje prethodne potvrde o nužnoj školskoj spremi, stručnoj spremi, radno-zdravstvenoj sposobnosti, zainteresirane osobe mogu sudjelovati u natječaju neprofitne organizacije utemeljene za tu svrhu.

(2) Podrobna pravila postupka izdavanja dozvole kao i evidencije uređuju se posebnim propisom.

### **Zadaće sredstava javnog priopćavanja**

#### **Članak 17.**

(1) Sredstva javnog priopćavanja u Republici Mađarskoj redovito skrbe o prikupljanju i prosljeđivanju informacija koja govore o Mađarima u dijaspori te o dostavljanju informacija Mađarima u dijaspori o Republici Mađarskoj i o Mađarima.

Te su informacije u službi

- a) prijenosa mađarskih i sveukupnih duhovnih i kulturnih dobara,
- b) oblikovanja objektivne slike u svijetu o Mađarskoj i Mađarima,

c) očuvanja identiteta, očuvanja materinskog jezika, očuvanja kulture mađarskih nacionalnih manjina.

(2) Republika Mađarska za Mađare u dijaspori osigurava pripremanje i emitiranje javnog televizijskog programa utemeljenjem i održavanjem odgovarajuće organizacije. Potrebna financijska sredstva osigurava središnji državni proračun.

### **Potpore organizacijama u dijaspori**

#### **Članak 18.**

(1) Republika Mađarska pruža potporu organizacijama koje djeluju u nekoj od susjednih država, a unapređuju ciljeve mađarskih nacionalnih zajednica u susjednim državama.

(2) Radi dobivanja potpore organizacija utvrđena u stavku (1) može sudjelovati u natječaju pri neprofitnoj organizaciji utemeljene u tu svrhu koja djeluje u skladu sa propisima, a osobito organizacija koja ima za cilj

- a) očuvanje i istraživanje mađarskih nacionalnih tradicija te pružanje potpore u tom cilju
- b) očuvanje i njegovanje mađarskog jezika, književnosti, kulture, narodne umjetnosti,
- c) davanje potpore visokoškolskom obrazovanju Mađara u dijaspori pomaganjem gostujućim predavačima iz Republike Mađarske,
- d) obnovu i održavanje spomenika kulture koji se ubrajaju u mađarsku kulturnu baštinu,
- e) unapređivanje razvoja seoskog turizma zbog opstanka i održavanja pučanstva u naseljima s nepovoljnim uvjetima, naseljenih članovima nacionalne zajednice Mađara u dijaspori,
- f) stvaranje i unapređivanje infrastrukturnih pretpostavki potrebnih za održavanje odnosa s Republikom Mađarskom,
- g) ostale djelatnosti koje ide u prilog ciljevima navedenim u stavku (1).

### **GLAVA III.**

#### **PRAVILA POSTUPKA UPORABE POVLASTICA I POTPORE**

### **"Mađarska iskaznica" i "Mađarska iskaznica za članove obitelji"**

#### **Članak 19.**

(1) Povlastice i potpore utvrđene ovim zakonom koriste se na temelju "Mađarske iskaznice" odnosno "Mađarske iskaznice za članove obitelji", koje sukladno propisanim uvjetima iz članka 20. mogu na vlastiti zahtjev dobiti osobe mađarske i ne-mađarske nacionalnosti.

(2) Od mađarskog središnjeg tijela državne uprave (u daljnjem tekstu: prosudbeno tijelo), koje u tu svrhu imenuje Vlada Republike Mađarske,

- a) osoba mađarske nacionalnosti na koju se ovaj zakon odnosi može zatražiti izdavanje "Mađarske iskaznice" s fotografijom,
- b) supružnik ne-mađarske nacionalnosti koji živi u zajednici s osobom utvrđenom u točki a), kao i malodobno dijete koje se odgaja u zajedničkom kućanstvu, može zatražiti izdavanje "Mađarske iskaznice za člana obitelji"

ako su zadovoljili kriterije sukladno točkama a)-b) stavka (1) članka 1. te ako je organizacija predviđena za izdavanje preporuke prema članku 20. izdala preporuku te ako toj osobi iz razloga utvrđenih posebnim zakonom nadležno mađarsko tijelo nije odredilo zabranu za ulazak i boravak ili protjerivanje, odnosno ako se protiv nje u Republici Mađarskoj ne vodi kazneni postupak zbog kaznenog djela počinjenog iz umišljaja.

(3) Za izdavanje "Mađarske iskaznice za članove obitelji" osim odredbi iz stavka (2) preduvjet je također da osoba mađarske nacionalnosti na temelju čije postojeće obiteljske veze član obitelji može podnijeti zahtjev za dobivanje iskaznice već raspolaže "Mađarskom iskaznicom" ili da za to inače ostvaruje pravo. U slučaju oduzimanja "Mađarske iskaznice" obvezno se oduzimaju i "Mađarske iskaznice za članove obitelji".

### Članak 20.

(1) Prosudbeno tijelo izdaje "Mađarsku iskaznicu" ako podnositelj zahtjeva posjeduje preporuku koju je izdala organizacija priznata od strane Vlade Republike Mađarske kao organizacija ovlaštena za izdavanje preporuka i koja u danoj državi nastupa kao predstavnik mađarskih nacionalnih zajednica u susjednim državama, te ako

- a) podnositelj zahtjeva dokaže svoju mađarsku nacionalnu pripadnost (u slučaju malodobnog podnositelja, preko njegova zakonskog zastupnika) izjavom,
- b) dokaže vjerodostojnost svojega potpisa i
- c) sadrži
  - ca) zahtjev stranke, njegovu fotografiju i adresu prebivališta;
  - cb) osobne podatke koji se navode u iskaznici (čl. 21.)
  - cc) naziv organizacije koja izdaje preporuku, otisak službenoga pečata, ime i potpis osobe koja ga zastupa;
  - cd) mjesto i datum izdavanja preporuke.

(2) Umjesto preporuke kao preduvjetom za ispostavljanje "Mađarske iskaznice za članove obitelji" iz odredbe točke a) stavka (1) dokazuje se obiteljski odnos podnositelja zahtjeva s osobom mađarske nacionalnosti na koju se odnosi ovaj zakon.

(3) Vlada Republike Mađarske prihvaća organizaciju mađarske nacionalne zajednice u nekoj od susjednih država, koju smatra osposobljenom u dotičnoj državi, kao organizaciju za izdavanje preporuka

- a) za predstavljanje cijele mađarske nacionalne zajednice;
- b) za prihvatljivu skrb o organizacijskim i kadrovskim uvjetima zaprimanja i donošenja odluke o podnesenim zahtjevima za izdavanje preporuka.

### Članak 21.

(1) Rok valjanosti iskaznice

- a) za malodobne osobe do dana navršavanja 18. godine života;
- b) za osobe u dobi između 18. i 60. godine, pet godina;
- c) za osobe u dobi iznad 60. godine, neograničena valjanost.

(2) Ako rok valjanosti iskaznice istekne, postupak utvrđen u članku 19.-20. - na zahtjev - treba ponovno provesti.

(3) Prosudbeno tijelo oduzima iskaznicu

- a) ako organizacija koja izdaje preporuke povuče svoju preporuku jer je nositelj iskaznice u tijeku podnošenja zahtjeva dao neistinite podatke;
- b) ako je nositelj iskaznice dobio doseljeničku dozvolu ili dozvolu za stalni boravak;
- c) ako je nositelj iskaznice dobio državljanstvo Republike Mađarske;
- d) ako je nositelja iskaznice migracijsko upravno tijelo priznalo kao izbjeglicu ili prognanika;
- e) ako je nositelj iskaznice protjeran s područja Republike Mađarske i izrečena mu je mjera zabrane ulaska i boravka;
- f) ako se protiv nositelja provodi kazneni postupak u Mađarskoj te
- g) ako je iskaznica neovlašteno uporabljena ili je krivotvorena;
- h) ako je prestala obiteljska veza koja ga ovlašćuje na uporabu obiteljske iskaznice;
- i) ako to nositelj iskaznice sam zatraži.

(4) O pravomoćnoj odluci kojom se naređuje oduzimanje iskaznice potrebno je obavijestiti i organizaciju koja je izdala preporuku.

(5) Isprava sadrži

- a) prezime i ime nositelja (kod žena također i djevojačko prezime i ime) prema službenoj uporabi u susjednoj državi s prebivalištem (latiničnim pismom), u slučaju osobe mađarske nacionalnosti i na mađarskom jeziku;
- b) mjesto rođenja prema službenoj uporabi u susjednoj državi te mađarski naziv;
- c) datum rođenja, spol;
- d) prezime i ime majke prema službenoj uporabi u susjednoj državi s prebivalištem (latiničnim pismom), u slučaju osobe mađarske nacionalnosti i na mađarskom jeziku;
- e) fotografiju, državljanstvo, nepostojanje državljanstva;

- f) vlastoručni potpis, te
- g) datum ispostavljanja iskaznice i rok valjanosti i broj dokumenta.

(6) Zabilješke i potvrde propisane za uporabu povlastica i potpore sadrži dodatak iskaznice.

(7) Radi osiguravanja vjerodostojnosti iskaznice, odnosno provjeravanja dodijeljenih povlastica, prosudbeno tijelo (kod primjene ovih odredbi: tijelo za vođenje podataka) vodi evidenciju o podacima iskaznica, te o identifikaciji dokumenta u dodatku iskaznice, o prebivalištu nositelja iskaznice u inozemstvu, o obiteljskim vezama koje ovlašćuju na posjedovanje iskaznice, o broju i roku važenja dozvole boravka, kao i o podacima sukladno stavku (3). Tijelo za vođenje podataka iz evidencije može obrađivati podatke do oduzimanja iskaznice, odnosno isteka roka valjanosti. Podaci iz evidencije mogu se proslijediti na statističku obradu Središnjem zavodu za statistiku, zatim tijelu koje dodjeljuje povlastice i potporu radi provjere opravdanosti dodjeljivanja i sprječavanja zlorabe, tijelu koje evidentira povlastice i potporu, kao i sudu koji postupa po kaznenim predmetima, tijelima za gonjenje kriminala i službama nacionalne sigurnosti odnosno tijelu imigracijskog redarstva.

(8) Prosudbeno tijelo, radi razmatranja zahtjeva, odnosno ispitivanja postojanja razloga za oduzimanje iskaznice, ovlašteno je zatražiti podatke od sljedećih tijela:

- a) od središnje evidencije imigracijskog redarstva o tome vodi li protiv podnositelja zahtjeva postupak imigracijsko redarstvo, kao i o postojanju mjere zabrane za ulazak i boravak te o podacima dozvole boravka u Republici Mađarskoj;
- b) od nadležnog tijela za pitanja državljanstva glede posjedovanja mađarskog državljanstva;
- c) iz središnje izbjegličke evidencije o priznavanju izbjegličkog ili prognaničkog statusa;
- d) iz kriminalističke evidencije o tekućim kaznenim postupcima.

## **Članak 22.**

(1) Mjerodavno pravo za postupak prosudbenog tijela su odredbe IV. Zakona iz 1957. godine o općem upravnom postupku. Troškove upravnog postupka snosi država.

(2) Podnositelju zahtjeva, temeljem podnešene žalbe, protiv prvostupanjske upravne odluke u svezi ispostavljanja iskaznice odnosno njezina oduzimanja, donijetog pravomoćnim rješenjem dopušteno je zatražiti sudsku zaštitu. Sud je nadležan izmijeniti upravno rješenje, a za postupak mjerodavne su odredbe Zakona o parničnom postupku (Pp).

(3) Detaljna pravila postupka prosudbenog tijela te način evidentiranja izdanih iskaznica, kao i sadržaj podataka i oblik iskaznice uređeni su posebnim propisima.

## **Uporaba povlastica na teritoriju Republike Mađarske Članak 23.**

(1) Osoba mađarske nacionalnosti iz dijaspore povlastice može iskoristiti temeljem subjektivnog prava uz uvjete iz članka 4., stavak (1); čl. 7., čl. 8., stavak (2) čl. 11., čl. 12., predočavanjem iskaznice (čl.19.) prilikom pravovaljana boravka u Mađarskoj.

(2) Državnim tijelima i ustanovama koje pružaju povlastice sukladno stavku (1) te gospodarskim organizacijama koje daju putničke popuste za dodjeljivanje povlastica financijsko pokriće osigurava Središnji državni proračun.

## **Pravila podnošenja zahtjeva za potporu koja se može koristiti u Republici Mađarskoj Članak 24.**

(1) Zbog sudjelovanja na natječaju radi dodjeljivanja i doznačavanja potpore osobama (organizacijama) na koje se ovaj zakon odnosi, Vlada će osnovati javnu(e) neprofitnu(e) organizaciju(e).

(2) Osnivačka povelja, u skladu s odredbama CLVI. Zakona iz 1997. godine o neprofitnim javnim organizacijama, sadrži ciljeve djelatnosti neprofitne javne organizacije, djelokrug odlučivanja po natječajima i način imenovanja upravnog odbora.

(3) Zahtjev za sudjelovanje na javno objavljenom natječaju u svezi potpore prema odredbama ovog zakona podnosi se kompetentnoj, nadležnoj neprofitnoj javnoj organizaciji.

(4) Uz zahtjev se prilažu podaci i dokumenti propisani od strane javne organizacije.

(5) U slučaju pozitivne odluke podnositelj zahtjeva i javne organizacije potpisuju obveznopravni ugovor u kojemu su sadržani uvjeti dodjele potpore i iznosa, namjena uporabe i način obračuna dobivenih sredstava.

(6) Financijska sredstva potrebna za djelovanje organizaciji (organizacijama) u javnim djelatnostima namiče središnji proračun po godišnjim stavkama raspoređenih prema odvojenim namjenskim skupinama.

## **Pravila podnošenja zahtjeva za potporu koja se može koristiti u susjednim državama Članak 25.**

(1) Osobe (organizacije) na koje se odnosi ovaj zakon zahtjev (zamolbu za sudjelovanje na natječaju) za dodjelu potpore sukladno odredbama iz ovog zakona podnose neprofitnoj organizaciji (u daljnjem tekstu: javna organizacija u inozemstvu) osnovanoj sukladno propisima susjedne države, a prema prebivalištu (sjedištu) podnositelja.

(2) Obveznopravni ugovor zaključen između javne organizacije osnovane u Mađarskoj i javne organizacije u

inozemstvu, sa svrhom razmatranja i doznačavanja potpore, sadrži podatke - potkrijepljene ispravama, izjavama, projektnom dokumentacijom i sl. - nužne za obradu zamolbi prispjelih na natječaj.

(3) Javna organizacija koja djeluje u Mađarskoj razmatra zahtjev sukladno podacima iz obveznog ugovora prema stavku (2), a na temelju mišljenja javne organizacije u inozemstvu.

(4) Dodijeljeni potporu javna organizacija u Mađarskoj doznava podnositelju sukladno obveznom ugovoru. Tim ugovorom uređuju se uvjeti i iznos potpore, uz određivanje svrhe uporabe i načina obračuna dodijeljenih sredstava.

### **Središnja evidencija potpore**

#### **Članak 26.**

(1) Sa ciljem potpune koordinacije sustava potpore te obrađivanja podnesenih zamolbi pristiglih na natječaj, kao i radi donošenja odluka javnih organizacija utemeljenih u tu svrhu, potrebno je osnovati tijelo za središnju evidenciju.

(2) Središnje upravno tijelo za vođenje evidencije određuje Vlada.

(3) Upravno tijelo za vođenje evidencije vodi sljedeće podatke:

- a) Ime i prezime, prebivalište (sjedište), broj iskaznice podnositelja zahtjeva radi dobivanja potpore,
- b) vrstu tražene potpore,
- c) odobreni iznos potpore.

(4) Podatke iz stavka (3) operativno tijelo može koristiti 10 godina računajući od dodjele potpore.

(5) Podatke iz evidencije mogu preuzeti javne organizacije utemeljene u Mađarskoj i u susjednim državama, kao i kompetentna mađarska središnja upravna tijela koja će za to osigurati financijsko pokriće.

## **IV. GLAVA ZAVRŠNE ODREDBE**

#### **Članak 27.**

(1) Ovaj zakon stupa na snagu 1. siječnja 2002. godine.

(2) Republika Mađarska će s datumom priključenja Europskoj uniji odredbe ovog zakona primjenjivati u skladu s Ugovorom o priključenju i s pravima Europske zajednice.

#### **Članak 28.**

(1) Vlada se obvezuje da će donijeti uredbe po sljedećim pitanjima

- a) određivanje središnjeg upravnog tijela i njegove nadležnosti koje ima pravo na izdavanje, oduzimanje,

odnosno evidentiranje iskaznica, kao i pravila za reguliranje postupka u svezi izdavanja, zamjene, oduzimanja i evidentiranja iskaznica;

b) podrobna pravila za povlaštenu vožnju osobama na koje se odnosi ovaj zakon;

c) podrobna pravila i način korištenja đakih povlastica osoba iz ovog zakona sukladno stavku (1) članka 10. ovog zakona.

(2) Vlada će skrbiti o osnivanju mađarske/kih javne/ih organizacije/ja koje odlučuju i doznaju dodijeljeni potporu dostupnu prema pravilima ovog zakona, odnosno o usklađivanju djelatnosti već aktivnih javnih organizacija te o odgovarajućoj izmjeni njihovih osnivačkih dokumenata zbog pregrupiranja sredstava namijenjenih potpori.

#### **Članak 29.**

(1) Ministar unutarnjih poslova s ministrom vanjskih poslova zajedničkom uredbom – vezano za povlastice na području obrazovanja, u suglasnosti s ministrom obrazovanja – određuju podrobna pravila koja se odnose na sadržaj i formu iskaznice.

(2) Ministar gospodarstva

a) u zajedničkoj uredbi s ministrom vanjskih poslova određuje evidenciju i pravila postupka izdavanja radnih dozvola za Mađare u dijaspori, kao i tijelo javne uprave odgovorno za obavljanje tih poslova,

b) ovlašten je da zaposlenike koje podliježu ovom zakonu, sukladno pravima iz ovog zakona, ili za njihovu određenu skupinu, uvjete za izdavanje radne dozvole u duljem trajanju od utvrđenog čl. 15. ovog zakona - o pitanjima koje se tiču profesionalnih sportaša, u suglasnosti s ministrom za mladež i sport - regulira uredbom.

(3) Ministru vanjskih poslova daje se ovlaštenje da preporuku utvrđenu čl. 20. ovog zakona u slučaju potrebe za izvanrednim odlučivanjem u tijeku postupka koje vodi prosudbeno tijelo sukladno članku 19., kao i za slučaj spriječenosti provedbe postupka prema stavku (1) čl. 20., radi kontinuiteta u rješavanju predmeta, nadomjesti deklaracijom.

(4) Ministar nacionalne kulturne baštine uredbom određuje podrobna pravila za povlastice koje Mađarima u dijaspori pripadaju u svezi usluga muzejskih i prosvjetnih ustanova.

(5) Ministar obrazovanja - u suglasnosti s ministrom vanjskih poslova - uredbom određuje podrobna pravila koja se odnose na usavršavanje mađarskih prosvjetnih djelatnika iz dijaspore te povlastice iz čl. 9., 11. i 12., st. (1) čl. 13. i čl. 14., uključujući također i opseg pojedinih potpora.